

סמינר מחקר – היבטים פסיכופיזיים בחקר הכאב

שנה"ל תשע"ח

סמסטר א': ימי א' 14.00-16.00

סמסטר ב' ימי א' 8.00-10.00

פרופ' דורית פוד

טלפון: משרד – 8288002 , E-mail: doritpud@research.haifa.ac.il

רקע

כאב הינו תחושה אישית רב ממדית ומורכבת, בעלת שונות רבה בין אנשים בביטוי, בתגובה ובהתנהגות לתחושה. קיים קושי במדידה, בכימות ובהערכת הכאב ע"י מונחים פיזיולוגיים וקריטריונים אובייקטיביים. עריכת מחקרים מעמיקים תוך שימוש בכלי הערכה קיימים ופיתוח כלים נוספים המתייחסים לאספקטים הפיזיולוגיים, קוגניטיביים, אמוציונליים והתנהגותיים הקשורים לתופעת הכאב - הינו בעל חשיבות עליונה לצורך הבנת היבטי הכאב על מרכיביו השונים, ובכך לנסות למזער או למנוע תופעה שכיחה זו.

בסמינר ייבחנו סוגיות העוסקות ב:

- אספקטים פיזיולוגיים, קוגניטיביים, אמוציונליים והתנהגותיים של הכאב
- אומדן והערכה כמותית ואיכותית של כאב קליני ומעבדתי
- עריכת מחקר הבודק את האספקטים הנ"ל תוך שימוש בכלי מדידה שונים.

מטרות

1. לרכוש מיומנויות הנדרשות לביצוע תהליך מחקרי על בסיס גישה כמותית
2. לבסס חשיבה ביקורתית
3. להעמיק את הידע בתחום המחקר הספציפי

מתודולוגיה

- בחירת נושא וגיבושו כשאלת מחקר
- סקירת ספרות מקצועית
- תכנון מערך מחקר
- כתיבת הצעת מחקר
- ביצוע המחקר
- ניתוח הממצאים
- הצגה בעל-פה של המחקר
- כתיבת דו"ח מסכם של כל התהליך במתכונת של עבודה סמינריונית

דרישות הסמינר

1. **השתתפות חובה** במפגשי המליאה, בהצגות בעל-פה, ובמפגשי הייעוץ עם המנחה לפי תיאום מראש.
2. **הגשת הצעת מחקר** - ההצעה תכלול סקירה ממצה של הנושא הנחקר, המתבססת על ספרות תיאורטית ומחקרית רלוונטית ועדכנית. בסיום הסקירה ועל בסיסה, יועלו שאלות המחקר ו/או השערותיו. ההצעה תוגש בכתב עד סוף הסמסטר הראשון. יש לצרף

רשימת מקורות כנדרש לפי כללי ה- APA . סקירת הספרות תתבסס על ספרות ממקורות בני-שיפוט (בהיקף של 10 מאמרים עדכניים לפחות).

3. **מצגות סיום** - הרפרטים יוגשו במחצית השנייה של סמסטר א' ולקראת סיום סמסטר ב'. הרפרט בסמסטר א' יכלול את הרקע תיאורטי ושאלת המחקר, הרציונל לבחירת הנושא ולמתכונת הביצוע, תאור השדה ואוכלוסיית המחקר, הכלים והשיטות לאיסוף הנתונים. המצגת בסיום הקורס תכלול את ממצאי המחקר, דיון בממצאים, מגבלות המחקר וכיוונים אפשריים להרחבת המחקר.

4. **הגשת העבודה הסמינריונית** – בסיום סמסטר ב' - העבודה הסופית תכלול את הפרקים הבאים: תקציר, סקירת ספרות (אשר הוגשה בסמסטר א' עם עדכוני הספרות במידת הצורך), שאלת המחקר ו/או השערות המחקר, השיטה – תיאור מערך המחקר ומהלכו, כפי שהתבצע בפועל והיבטים אתיים, ניתוח הנתונים וממצאי המחקר, דיון, רשימת מקורות, נספחים.

- בראש העבודה יש דף שער ועליו מופיעים הפרטים: שם העבודה, המגישים (שמות מלאים ותעודות זהות), שם המרצה ותאריך ההגשה. לאחריו, דף תוכן עניינים.
- יש לערוך את העבודה בהדפסה ברווח כפול, גופן גודל 12. היקף העבודה – כ-15 עמודים (לא כולל רשימה ביבליוגרפית או נספחים).
- אזכורים ביבליוגרפיים וציטוטים בתוך הטקסט, כמו-גם רשימת המקורות, יירשמו באופן שיטתי ומסודר על-פי כללי האזכור והציטוט של APA.
- נספחים: ניתן לצרף לעבודה נספחים חיוניים. כאן ניתן לכלול את כלי המחקר, שאלונים, מכתבי פניה לשירותים רפואיים או חברתיים, מכתבי פניה למשתתפים במחקר, וכד'.
- הסמינר יבוצע בזוגות, במקרה בו נדרש הרכב קבוצה אחר יש לקבל את אישור המנחה.

הערכה

ציון סופי של הקורס יינתן בסוף סמסטר ב' והוא יתבסס על המרכיבים הבאים:

הגשת הצעת המחקר ומצגות: 25%

עבודת סיום: 75%

מתכונת

הסמינר הוא שנתי. בסמסטר א' יתקיימו תחילה מספר מפגשי מליאה שיכללו הרצאות מבוא בנושא פיזיולוגיה, פתופיזיולוגיה, פסיכולוגיה של כאב, שיטות פסיכופיזיות לאומדן כאב. בנוסף נדון במליאה בצעדים השונים שיש לעשותם לצורך עריכת מחקר והדרכה בכתיבת הצעת מחקר. במקביל, יתחילו הסטודנטים לעסוק בגיבוש תכנון הצעת מחקר בנושא כאב. בהמשך הקורס יתקיימו מפגשי ייעוץ אישיים וצוותיים עם המרצה שיתמקדו בתהליכי הלימוד הנדרשים לגיבוש הצעת המחקר. עד סוף סמסטר א' תוגש הצעת המחקר. בשיעור האחרון של סמסטר זה יוצגו בקצרה במליאה כל הצעות המחקר.

בסמסטר ב' יתקיימו מפגשי ייעוץ צוותיים עם המרצה לצורך הדרכה בביצוע המחקר, דרכים לניתוח הנתונים וכתיבת העבודה. בנוסף, יתקיימו בסמסטר ב' מפגשי מליאה להדרכה לקראת כתיבת העבודה ולהכנת המצגת. בשני המפגשים האחרונים של הסמסטר יוצגו העבודות של כל צוות ויערך סיכום הקורס.